

ÖRGÜT

“Kutsal hakkında”

Armağan TEKDÖNER

Sadece silüetlerin algılanabildiği ve karşı kıyıdaki ışıkların parladığı bir gecede, nefeslerin ve suya dalıp çıkan küreklerin sesleri eşliğinde ilerleyen kayıktan, bir insanın suya bırakıldığı görülüyor.

[FİLM İSMİ]

1977 Boğaziçi Üniversitesi. KUDRET başarısızlıkla sonuçlanan kızlara yaklaşma denemeleri ardından, soluğu satranç kulübünde alıyor. Ortalıkta amaçsızca dolaşmaktaki ALİ, rasgele kişilere gereksiz sorular sorup terslendikten sonra, tesadüfen tabelasını göreceği satranç kulübüne giriyor. TOLGA, tarih kulübündeki bir toplantıda takdir toplayan bir şeyler söyledikten sonra, satranç kulübüne geçiyor. SELİM kulüpte tek başına bir analiz yapmakta, ALİ ona yanaşıp maç teklif ediyor. KUDRET ve TOLGA bu iki kişinin oyununu seyre koyuluyor ve oyuncularla seyircileri, zekice espriler arasında kaynaşıyorlar.

Saat gece yarısını bulmuş, dağınık satranç takımlarının ve bu dört arkadaşın doldurduğu odada, siyasi konular konuşulmakta. Son derece samimi bir atmosfer.

Bir mevsim geçmiş. Dört arkadaş devamlı bir arada görülüyor. SELİM’in ALİ üzerinde alay ve aşağılama yöntemiyle tahakküm kurmaya başladığı ve grupta lider rolüne soyunduğu, KUDRET’in toplu ortamlarda arada bir SELİM’i bozduğu ve kızları da içeren örgütün siyasi çalışmalarını sulandırdığı, “sevgi birlikteliklerinde” “yarin yanağından gayri” ilkesine uymayarak tepki çektiği,

TOLGA'nın rüzgarın estiği yönde davranıp sürekli sevilen kişi olduğu göze çarpıyor.

SELİM, örgütteki en güzel kızla çıkmakta. KUDRET sadece örgüte yeni katılan kızlarla kısa sürecek ilişkiler yaşayıp bırakılmakta, ALİ her türlü hademelik görevlerini yürütürken kızlarla ancak bacı-kardeş ilişkisi kurabilmekte. TOLGA'nın ise kendi söylediğine göre Diyarbakır'da okumakta olan bir sözlüsü var ama gerçekte bu kız ABD'de.

Örgüt 3. sınıfta, yıl 1979. Yoldaşlardan satranç oynayan kalmamış, hepsi folklor kulübüne üye. KUDRET ayrıca fotoğraf kulübüne üye olmuş, sosyal içerikli olmayan fotoğraflar çekiyor ve oradan buradan ödüller alıyor, örgüte daha seyrek takılıyor. ALİ örgüte hizmette sınır tanımıyor, dersleri boşlamış, onun Allah'ı devrim, peygamberi SELİM olmuş. TOLGA "Diyarbakır'a," diyerek gittiği ABD seyahatleri ve okulda konuşmacı olarak katıldığı çeşitli kültürel toplantılar nedeniyle derslerde zorlanmakta, ama örgüte devamsızlık etmiyor. SELİM de çok meşgul: Örgüt içinde ceza, ödül ve görev dağıtmakta. Esas gayeyi anmayalı aylar olmuş. Ancak çok çalışkan olduğundan, derslerle hiç sorunu yok.

Bir kış günü. O gece SELİM'in Hisar'daki evinde tüm örgüttekilerin hazır bulunacağı kalabalık bir toplantı yapılacak. Karanlık odada çalışacağı için gelemeyeceğini söyleyen KUDRET'e, ALİ vasıtasıyla, SELİM sert bir uyarı mesajı gönderiyor. Biraz sonra da KUDRET ve SELİM karşılaşıyorlar, orta kantinde aralarında uzun bir diyalog geçiyor, diğer yoldaşlar da birer ikişer masaya ekleniyor. Arada bir sertleşip bazen de şakaya vurulan konuşmaların sonunda SELİM, "En iyi devrimci, devrim olmayacağını düşünse bile davaya ölünceye kadar devam edendir," diye haykırıyor. Birkaç kişi onaylama anlamında masayı yumrukluyor. KUDRET alaya alarak "Haklısın Stalin, ALİ'ye söyle de masaya biraz çay getirsin, yoldaşların eli boş kalınca masayı yumrukluyorlar. Ben yazıya çıkıyorum. *Olmayacak devrime amin yazacağım,*" diyerek masadan kalkıyor. Kızların tavırlarından iğrenme duyguları sezilirken, TOLGA'nın gülme dürtüsünü zapt ettiği görülüyor. Siktir gitlerin eşliğinde arkası dönük ilerleyen KUDRET'i dövmek için fırlayan ALİ'yi, SELİM tutuyor. Söz konusu toplantı hararetle başlıyor ve tam ortasında polis basıyor. Sadece TOLGA kaşla göz arasında sıvışmayı başarıyor, diğerleri birkaç gün gözaltında kalıyorlar.

Bir ay geçmiş. Örgütün çekirdek kadrosu, KUDRET'in infazına oyçokluğuyla gıyabında karar veriyor, TOLGA çekimser kalmayı denedikten sonra kerhen kabul ediyor. Suçu: Muhbirlik. Toplantıyı polise bildirmek.

Bir hafta sonra işlem şöyle gerçekleşiyor: Karanlık odadan saat 01 sularında çıkan KUDRET'i bıçak tehdidiyle ALİ'nin Küçük İsviçre'ye götürmesiyle başlayan süreç, oradaki birkaç kişi tarafından ağzı bantlanıp kafasına çuval geçirilip, boğazından bağlanıp, kafasına ağır bir cisim vurmak suretiyle

öldürülmesiyle devam ediyor. Birkaç saat önce çaldıkları personele ait olan kültür bir arabanın bagajına cesedin sokulması, Aşiyân'dan inip en karanlık noktada bekleyen bir kayığa yüklenmesi ve Boğaz'a bırakılmasıyla saat 03'te tamamlanıyor. Bu kişilerden sadece ALİ gözle seçiliyor.

[BÖLÜM I son]

1980. TOLGA havaalanında. “Boston yolcuları” anonsuyla ayağa kalkıyor.

Duman altında Orta kantin. Televizyondan 12 Eylül bildirileri okunmakta. Okuldaki asker sayısı alabildiğine artmış. Devamlı boykotlar ve bir koşuşturma var. Yarı belgesel tarzındaki üç-beş dakikalık bir anlatım, dönemi olanca absürdlüğüyle yansıtıyor. SELİM okuldaki öğrenci temsilcisi seçiminde en sol kanattaki aday, seçim atmosferi.

Örgüt folklor kulübünde toplantı halinde. SELİM “yazılarımızın bittiği yerde mücadelemiz de biter,” dediğinde, kalabalıktan ciddi bir onay alıyor. “Faşist darbeden beri okulda şöyle ses getirecek bir yere, ciddi ve büyük bir yazı yazabilen olmadı.” SELİM'in bu görüşü ortaya atmasıyla, o gece mutlaka tımtıraklı bir yazı yazılmasına oybirliğiyle karar veriliyor. SELİM görevliyi kendi atamak istediğini ve güvenlik nedeniyle bu ismin açıklanamayacağını söylüyor. Bu görüş de oylanarak onaylanınca, toplantı dağılıyor. SELİM bu şerefe ALİ'yi layık gördüğünü, bir saat sonra kendisine bildiriyor. Bu arada KUDRET'in ölümünü soruşturmak üzere babası İstanbul'a gelmiş. Paralel öykü olarak, KUDRET'İN BABASI okul idaresiyle mücadele ediyor, yavaş yavaş oğlunun hiç bahsetmemiş olduğu örgüt hakkındaki bilgilere ve SELİM ismine ulaşıyor.

Saat 03. ALİ temel bilimler binasının ön cephesine, dört metre uzunluğundaki bir sopaya bağladığı koca bir fırçayla yazı yazmaya çalışıyor. Ancak cümlenin sonuna doğru, boyayı tazelemek için fırçayı kovaya yeniden daldırırken, kova devriliyor. Fırçayı yerdeki boyaya sürüyerek yazıyı tamamlamayı başarıyor. ALİ, üstüne başına boya sıçramış halde karanlığa karışıyor. Birkaç saniye sonra karanlığın başka bir tarafından, makineli tüfeklerle iteklenir şekilde ve iki askerin önünde yeniden aydınlığa çıkıyor. Birden boğuşmaya kalkışarak, askerin birisine bıçak sallıyor, bıçak askerin kolunu hafif kesiyor. Diğeri ALİ'nin kafasına dipçikle defalarca vuruyor, ALİ yere yığılıyor.

Dipçik darbeleri sonucu işitme bozukluğu ve bir gözün kaybı, ağır bir gözaltı süreci, ve yargıdan jet hızıyla çıkan 16 yıl. İşte ALİ'nin bu perdedeki öyküsü.

SELİM, kazanacağına garanti gözüyle baktığı öğrenci temsilciği seçimini, “devrimcilikten nasibini almamış bir avuç çıkar çevresinin sesi” olarak nitelenen ve anketlerdeki oyu sifıra yakın görünen

CHP'nin dört fakültede birden ezici bir oyla kazanmasıyla kaybediyor. Biraz da küskünlükten, örgüt liderliğini devrederek mezuniyet projesine gömülüyor ve okulu üçüncülükle bitiriyor. Ama o bir döneğ değil: Diploma töreninde derecesi dolayısıyla eline mikrofonu verdiklerinde öyle bir slogan atacak ki, yer yerinde oynayacak.

Törende o an geldiğinde, en önde oturan babasının gurur dolu bakışlarıyla karşılaşarak sloganı yutuyor. Diplomayı sert bir hareketle alarak, mikrofona konuşmadan ve babasına hiç bakmadan sessizce uzaklaşıyor. İlk başvurduğu Alman firmasında işe alınıp, staj için Almanya'ya gönderiliyor. KUDRET'İN BABASI çalmadık kapı bırakmayacak, genel sekreterden sonunda "su testisi su yolunda kırılır" lafını duyacak, çaresizlik içinde Bursa'ya dönecektir.

TOLGA Boston'da İslamcılarla içli-dışlı olmuş, namaz kılıyor ve Türk derneklerine üye. Tesettürlü bir kız arkadaşı var.

Bu bölüm, kahramanların kendi maceralarından oluşan kısa ardışık sekanslarla işlenmiş, yollar kesişmiyor.

[BÖLÜM II son]

Yıl 2000. ALİ, kardeşine ait Erzurum'daki çayhanede garson. Satranç oynayan müşteriler var. ALİ çayları tazelemeyi önereceğine satranç oynayanları dolaşip akıl vermekle veya iddiaya girip bazılarını yenmekle meşgul. Bu tavrının, kasada hayıflanmakta olan kardeşini uzun süredir rahatsız ettiği kolayca gözlemleniyor.

Bir akşamüzeri, ALİ müşterilerden birisini daha yenmiş ve kazandığı iddianın bedelini ısrarla talep etmektedir. Parayı ödeyemeyeceğini söyleyen mağlup adamı, o çayhaneye bir daha gelmemesi uyarısını yaparak, ALİ kovar. Patron kardeş, olayı sessizce seyretmektedir. Gece müşteriler dağılınca, ALİ'den yalvaran bir üslupla ve ailesini öne sürerek, Erzurum'dan gitmesini ister ve eline yüklüce bir miktar para sıkıştırır. Bu diyalog esnasında ALİ önce parlayacak, kardeşi yalvardıkça sönecek, kapıdan utanç içinde çıkacaktır. ALİ, kasayı hesaplayacağı için bir süre çayhaneden çıkamayacağını bildiği kardeşinin evine koşar ve kardeşinden aldığı paranın çoğunu, kardeşinin eşine, kardeşinin gönderdiğini söyleyerek verir. Terminalde sabahlar ve ilk otobüsle İstanbul'a hareket eder.

İstanbul, Beyoğlu. Zabıta midye tezgahlarını yerlere saçmakta. Midyecilerden ALİ de tezgahını kurtaramayanlar arasındadır, sabıkalı olduğu için kavga çıkarmaktan kaçınmıştır ve o günlük

sermayesini kaybetmiştir. Tarlabası'ndaki odasına kös kös döner. ALİ odasına girdikten birkaç dakika sonra kapısını anahtarla açan adamlar içeriye girer ve ALİ'yi küfür-tekme dışarıya atarlar. Bir süredir kira ödeyemeyen ALİ, hacı ev sahibi tarafından sokağa attırılmıştır. ALİ detaylaşıyor, yarı belgesel kısa bir İstanbul çekimi başlıyor. 2000 yılından İstanbul görüntüleri.

Yeniden özele yönelen kamera, Cihangir'deki bir binanın önüne geliyor, sonra dairenin içine geçiyor. Çeşitli şık eşyalar, bir plazma televizyon. TOLGA bir TV kanalındaki panelde. Konu Taksim'e büyük bir cami yapılması projesi, TOLGA projeyi savunan uzmanlar tarafında.

SELİM, programı ve TOLGA'yı nefretle seyrediyor. Bazen SELİM'in evdeki hayatı perdeye yansıyor, bazen TV stüdyosunun içine girilerek TOLGA'nın dedikleri. TOLGA hakkındaki bütün güncel bilgiler, kendi ağzından, program sunucusu tarafından veya altyazıyla aktarılmış. SELİM hakkındaki bilgiler ise, evdeki detaylardan okutturuluyor: Yakın plan gösterilen kartvizitten elbise dolaplarının içine, banyodan mutfığa, müzik CD'lerinden aile fotoğraflarına dolaşan görüntü, bir anlatıcı gibi.

Kahramanlar hakkındaki veriler dolaylı yollardan yeterince güncellendikten sonra, SELİM'in telefonu çalıyor. Arayan ALİ. Sert ve suçlayıcı bir tonla başlayan ALİ, giderek azar işiten tarafa dönüşüyor. KUDRET cinayetini anlatmamak karşılığında para istediğini kekelediğinde konuşma 10 dakikayı bulmuş, ALİ çoktan ezilmiş durumda. Bunun üzerine tam patlayan SELİM'in aşağılayıcı cümlelerini, ALİ uzunca bir süre daha sabırla dinliyor. ALİ'ye gereken öğütleri vermiş, tam telefonu kapatacakken, TV ekranındaki TOLGA, SELİM'in gözüne ilişiyor. Altyazı olarak, TOLGA'nın İstanbul birinci sıra milletvekili adaylığının açıklandığı yazıyor. TOLGA ise, panelde konuyu bağlamak üzere, "Bayrak inmez, ezan susmaz," diyor.

SELİM telefonu kapatmak için izin isteyen ALİ'ye, geçmişini basına beraber açıklama teklifini yapınca, ALİ telefon kulübesinde yere yığılıyor.

Ertesi gün ALİ, aynı kulübeden TOLGA'yı arıyor. Tarafların telefonda birbirleriyle konuştukları görülüyor, sesleri verilmemiş, ortam sesleri sahneyi doldurmuş. Tavırlarından, bir uzlaşma içinde oldukları okunuyor.

ALİ bir yol kenarında, belli ki bir taşıt beklemekte. Yakınında duran lüks bir arabaya davet ediliyor.

Bir süre geçmiş. SELİM, TOLGA'ya telefon ediyor. Sevinmiş gibi davranan TOLGA, SELİM ALİ

konusunu açınca içten bir şaşkınlık gösteriyor, okuldan beri ALİ’den haber almadığını söylüyor. O kadar inandırıcı konuşuyor ki, SELİM bile neredeyse inanıyor. SELİM konuşmayı bağlarken son bir olta atıyor: “Şantajcı serseri sinirimi altüst etti.” TOLGA oltaya geliyor: “Endişeye gerek yok!” Telefonu kapatıyorlar.

Ancak bu son “endişeye gerek yok,” cümlesi SELİM’in kulağında öyle bir tınıyla yer ediyor ki, gece-gündüz kafasında, giderek korkunçlaşan bir sesin bunu dediğini duyar oluyor. Bu arada, ALİ’nin aslında KUDRET cinayetini kimseye anlatmayacağından ve kendisini yeniden arayacağından emin. SELİM birkaç hafta ALİ’den telefon bekliyor. Maddi yardımda bulunmaya ve ALİ’ye şirkette iş vermeye karar vermiş; bu olayı KUDRET’i hiç bilmeyen eşiyle “eski bir arkadaşının yardım istemesi” şeklinde paylaşıyor. Eşi hemen destek veriyor. SELİM ve eşi, bir yandan da tüp bebek merkezine girip çıkarken görünüyorlar.

Aylar geçmiş. ALİ’yi aklından atamayan SELİM, ALİ’nin Erzurum’daki kardeşini araştırıp buluyor, ona telefon ediyor. Tam ALİ’nin kendisini aradığı tarihlerde, plakası belirlenemeyen bir aracın neden olduğu ama yaya olarak ALİ’nin kusurlu bulunduğu bir trafik kazasında, ALİ’nin öldüğünü öğreniyor. Gece otoyolun karanlık bir bölgesinde, ALİ yaya olarak karşıdan karşıya geçerken kendisine bir araç çarpmış.

[BÖLÜM III son]

SELİM’in genel müdürü olduğu Alman firmasından zamansız istifasını, yönetim kurulu şaşkınlıkla karşılıyor. Kendisine yüklü bir tazminat sunulacaktır. Arada bir görünen hastanedeki testler ve tedaviler artık bitmiş, doktorlar hem kendisinin hem de eşinin kısır olduğunu, ve bir çocukları olabilmesi için mucize olması gerektiğini nihayet söylemişlerdir.

SELİM Kaş’ta güzel bir villa alır ve eşiyle oraya yerleşiyor. Geçmişten kaçmak ve kendisini bahçe işlerine adanmak için attığı bu adım, kendisiyle hesaplaşma dönemine dönüşecektir. SELİM’in ruhen çöküşüne tanık olunacak bir beş yıl Kaş’ta akar. SELİM, ALİ ile ilgili olarak sık sık İstanbul’a gidip gelmekte, kimseye bir şey söylememektedir. ALİ cinayetiyle ilgili bağlantıları yavaş yavaş çözer, cinayetin tetikçisine tümünden gelimle ulaşır: TOLGA’nı şoförü. Devrimci gelenekten geldiğini anladığı bu adamla görüşmelere başlar. Etkileyici vicdani konuşmalar yaparak, cinayeti basın önünde kanıtlarla beraber itirafa şoförü ikna eder.

Gece, İstanbul, 2006.

Modern ve lüks bir villada, havuz kenarında parti. Her türden içki davetlilere sunulsa da, ev sahibi TOLGA'nın sadece kola içtiği ve zarif genç eşinin şık tesettürü göze çarpıyor. TOLGA'nın etrafı kendisine yaranmak isteyenlerle dolu. Cep telefonu çalınca, yanındaki Japon iş adamından izin istiyor. SELİM'in sesini duyunca hemen topluluktan uzaklaşarak, atlatmaya yönelik cümlelere başlıyor. Ama konuşma pek uzun sürmeyecektir: SELİM, KUDRET cinayeti organizasyonunu basına anlattığını, ALİ'nin ölümünün zanlısı olarak da kendisi hakkında suç duyurusunda bulunduğunu söylemektedir. TOLGA tereddütsüz cevap vermektedir: KUDRET adlı arkadaşlarının ölümünü ABD'deyken duymuş ve çok üzülmüştür, ALİ ise... "Sahi ALİ o eski arkadaşların hangisiydi?" der. "Sen iyi misin, bir doktora görün istersen."

SELİM'in itirafları, yüksek reytingli bir aktüalite programında yayındadır. SELİM ve TOLGA, Kaş ve İstanbul'da, kendi villalarında yayını ayrı ayrı izlemektedirler.

25 yıl önceki KUDRET cinayetini dehşet verici ayrıntılarla ve sadece ALİ ile TOLGA'nın ismini vererek anlatan SELİM, 5 yıl önceki "ALİ'nin kaza sonucu ölümü"nü de TOLGA'nın bir cinayeti olduğunu söyler. Ünlü sunucu/yapımcı "itiraflarınız için kanıt gerekmez belki ama saygın bir devlet adamını ithamlarınız ciddi kanıt gerektirir," deyince, SELİM muzaffer bir tavırla, ALİ cinayetinin azmettiricisi olan TOLGA'nın tetikçisini, yani ALİ'yi otoyolda yatırdıkları yerde ezen şoförü önce anons eder, sonra da sahneye davet eder.

Gelen şahıs, kendisinin özel şoförü olduğu TOLGA beyle beraber o tarihlerde yurtdışında olduğunu, bunun otel faturaları ve kredi kartı harcamalarıyla belgelenmiş bulunduğunu, bu tür akıl dışı ithamları ancak böyle vatan hainlerinin yapabileceğini söyler. Bu yayına da, komploculara haddini bildirmek üzere katılmıştır. SELİM, bu cümlelerden sonra kendisine doğrulan kameraya bakar. "Tebrikler TOLGA," der, "Beyazlar terk eder."

Kaş'taki SELİM çekmeceden tabancasını çıkartır. İstanbul'daki TOLGA'nın içsesi ekrandaki SELİM'e hitaben "burada şah çekmene gerek yoktu," der.

SELİM'in telefonu çalar, İstanbul'dan arayan eşi bir erkek çocuğa hamile olduğunu bildirmektedir. TOLGA'nın da telefonu çalar.

[SON]